

SALO, ISOKYLÄ, OLLIKKALA, HÄMEENOJANPUISTO
JA
VANUMAMMANTIE 16

Kaivaus rautakautisella löytö-
paikalla ja koekaivaus rauta-
kautisella asuinpaikalla
Juha Lauren 1990

Sisällysluettelo

Johdanto	s. 1
Salo, isokylä, Hämeenojanpuisto	s. 2
Tutkimusalue	s. 3
Koordinaatisto	s. 3
Kaivaus	s. 3
Löydöt	s. 4
Tulokset	s. 4
Salo, Isokylä, Vanumammantie 16	s. 5
Tutkimusalue	s. 6
Koekaivaus	s. 6
Löydöt	s. 6
Keramiikka	s. 6
Tulokset	s. 7
Vanumammantie 16:n löydöt	s. 8
Luettelo kaivaukseen liittyvistä kartoista	s. 9
Luettelo kaivaukseen liittyvistä negatiiveista ja diapositiiveista.	s. 9
Kartat	s. 10-17 ¹⁶
Kuvaliitteet	s. 18-19 17-18

Johdanto

Salon Isokylän Ollikkalassa suoritettiin 1990 kuukauden mittainen kaivaus koska Salon kaupunki aikoo rakennuttaa asuntaloja Hämeenojanpuistoon ja vanumammantie 16:een. Hämeenojanpuiston kaivaus oli jatkoa vuoden 1989 kaivauksille, joissa paikka todettiin rautakautiseksi löytöpaikaksi. Vanumammantie 16:ssa suoritettiin koekaivaus, koska alueen eteläreunaa rajaavasta ojasta on aiemmin löytynyt rautakautista keramiikkaa ja koska aluetta ympäröi lukuisat muinaisjäännökset, (ks. kartta s.), joten oli todennäköistä että tälläkin alueella olisi merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta.

Tutkimukset suoritettiin 9.7-3.8. 1991. Kaivauksen johtajana toimi Juha Lauren ja piirtäjänä Timo Salminen. Kaivajina oli viisi Salon kaupungin palkkaamaa koululaista.

Kaivauksen rahoituksesta vastasi Salon kaupunki. Palkka ym. kustannuksia oli yhteensä mk.

Salo, Isokylä, Ollikkala, Hämeenajanpuisto

Kunta: 734 Salo

Kylä: 409 Isokylä

Kaupunginosa: 6 Ollikkala

Tila: 1:27 Päivärinta

Omistaja: Salon Kaupunki, Pl. 77, 24010 SALO

Sijainti: Peruskartta 2021 11 SALO

Kaivausalueen keskikohdan koordinaatit: X = 6699 43

y = 2452 83

z = 24-26m

Alueelta saadut löydöt: KM 24892:1-177 ja KM 26103:1-32

Sivut 10-14 ovat kaivaukseen liittyviä karttoja ja 19 kuvataulu.

Kertomukseen kuuluvat negatiivit 83631-83633.

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista s. 10.

Tutkimusalue

Tutkimusalue sijaitsee Hämeenojanpuistossa n. 200m Ollikkalan koulusta koilliseen, kaakkoon viettävällä viljelemättömällä rinnepellolla. Paikalla kasvoi runsaasti kamomillaa ja horsmaa. Maaperä on kovaa savea.

Koordinaatisto

Sekä Hämeenojanpuistossa että Vanumammantie 16:n mittauksissa käytettiin Salon kaupungin koordinaatistoa, joka poikkeaa 2m valtakunnallisesta kartastokoordinaattijärjestelmästä. Korkeuspisteet, jotka Salon kaupungin mittamiehet siirsivät kaivausalueille, ovat NN-järjestelmässä, joka puolestaan poikkeaa n. 14cm esim, peruskartoissa käytetystä k60-järjestelmästä (NN+0,14=K60).

Kaivaus

Tutkimukset aloitettiin paaluttamalla 70m pitkä ja 2m leveä koillis-lounais-suuntainen leveä koekaista 24m:n ja 25m:n korkeuskäyrien väliin, niiden suuntaisesti. Koekaistan peruspisteelle annettiin koordinaatiksi 400/600. Koeoja kulki koillis-lounais suuntaisesti, viistosti, poikittain vuoden 1989 koeoja vastaan. Koeoja sijoitettiin näin koska kyseisen korkeuden oletettiin olevan runsaslöytöisintä aluetta vuoden 1989 kaivausten perusteella. Ks. kartta s. 13 ja vuoden 1989 kert. esihist. tston top. arkistossa.

Koekaista kaivettiin koneellisesti kyntökerroksen verran (20-30cm), jonka jälkeen koeoja puhdistettiin lapioilla ja pelkoilla irtomaasta. Puhdistuksessa koekaistasta saatiin löytöinä vain niukasti palanutta savea ja tiilen kappaleita sekä selvästi historialliselle ajalle ajoittuvia astian kappaleita ja kun ojan pinta näytti "puhtaalta", keskitettiin tutkimus Vuoden 1989:n tasokaivausalueen länsipuolelle, josta aikaisempien tulosten perusteella arveltiin saatavan runsaammin alueen luonnetta selvit-

täviä löytöjä.

Kyseiselle alueelle tehtiin 2m leveä ja 10 pitkä laajennus. Tällä 40m²:n laajuiselle ruutujen 598/400-410 ja 600/400-410 suoritettiin tasokaivaus.

Tasokaivaus suoritettiin pelkoilla. Maa-aines oli kuitenkin niin kovaa savea, että sitä jouduttiin ensin rikkomaan lapiolla, mikä hidasti kaivamista.

Löydöt

Tasokaivausalueelta saatiin löytöinä jonkin verran palanutta savea ja tiilen kappaleita sekä kuonaa, liitupiipun kappaleita lausitettua keramiikkaa ja posliinia. Ainoat todennäköisesti esihistoriallisiksi ajoitettavat löydöt ovat kaksi saviastianpalaa, jotka lienevät rautakautisia. Ainoa maaperässä havaittu poikkeama oli ruudussa 406/600 ja 408/600 ollut nokimaaläikkä.

Tulokset

Kaivaustuloksiin vaikutti se seikka että tutkimusalue sijaitsee kaakkoon viettävällä rinteellä, joka on ollut pitkään viljelyksessä. Nämä tekijät yhdessä aiheuttavat sen että eroosio on vaikuttanut alueella voimakkaasti ja aiheuttanut artefaktien kulkeutumisen alarinteeseen sekä yhdessä viljelyn kanssa hävittänyt mahdolliset muut esihistoriallisesta toiminnasta jääneet merkit.

Löytöjen vähyys ja niukat ihmistoiminnan jäljet maaperässä eivät anna paljon sijaa tulkinnoille alueen luonteesta. todennäköistä on että tehdyt löydöt ovat ainakin osittain valuneet tutkimusalueelle ylempää rinteeltä.

SALO, Isokylä, Ollikkala, Vanumammantie 16

Kunta: 734 Salo

Kylä: 409 Isokylä

Kaupunginosa: 6 Ollikkala

Tila: Vanumammantie 16

Omistaja: Salon Käpunki, Pl. 77, 24010 SALO

Sijainti: Peruskartta 2021 11 SALO

Kaivausalueen keskikohdan koordinaatit: X = 6699 71

Y = 2452 61

Z = 24-26m

Alueelta saadut löydöt: KM 26104:1-22

Sivut 10, 11, 15-17 ovat kaivaukseen liittyviä karttoja ja 20 kuvataulu.

Kertomukseen kuuluvat negatiivit 83634-83637.

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista s. 9

Tutkimusalue

Kaivauspaikka on n. 600m Ollikkalan koulusta pohjoiseen, Vanu-
mammantien varrella loivasti koilliseen viettävä rivitalotontti.
Alueella kasvaa havumetsää ja maaperä on melko kivikkoista hiekkamaata.

Koekaivaus

Alueen koekaivaus aloitettiin paaluttamalla alueelle koordinaatisto joka noudattaa Salon kaupungin koordinaatistoa. Sen jälkeen alueelle kaivettiin n. 1x1m:n suuruisia koeruutuja, n. 10m:n välein. Kaivaminen aloitettiin alueen länsipuoliskosta. Luoteiskulman koekuopissa havaittiin nokimaata, jonka vahvuus vaihteli 10-20cm. Paikoin maaperässä, joka oli melko kivikkoista hiekkamaata koko tontin alueella, havaittiin myös pieniä hiilen kappaleita.

Nokimaan luonteen selvittämiseksi laajennettiin koekuoppa 680/568 niin että sen pintala oli 6m², mutta mitään ajoittavia löytöjä ei tehty.

Koekuopitusta jatkettiin kohti tontin itäreunaa, jolloin koekuopissa tavattu nokimaa, jonka vahvuus vaihteli 20-30 cm, voimistui ja tältä alueelta tehtiin myös löytöjä.

Löydöt

Tontin koilliskulmasta tehtiin keramiikkalöytöjä kaikkiaan neljästä koeruudusta ja saviastian paloja oli yhteensä 33/71g palaa. Koeruuduista löydettiin myös tiilen kappaleita ja palanutta savea sekä yhdeltä sivulta hioutunut kivi (Ks. löytöluettelo s. 9).

Keramiikka

Saviastianpalojen väri vaihtelee vaalean ruskeasta tumman harmaaseen. Osassa paloja on siloiteltu pinta, joissain naarmutettu pinta. Savimassa on tiivistä ja sekoitteen, joka on kivimurskaa ja kiillettä, vaihtelee hienosta melko karkeaan.

Tulokset

Tutkimuksen perusteella näyttää siltä että paikalla on rautakaudelle ajoittuva asuinpaikka-alue. Nyt suoritettun kaivauksen perusteella muinaisjäännös on nokimaa-alueen perusteella ainakin 2100m². Todennäköistä on että alue on laajempi ja jatkuu kauemmas ainakin länteen päin, jossa se on tuhoutunut kevyen liikenteen väylän ja viereisen asuinrakennuksen rakentamisen yhteydessä.

Jotta muinaisjäännöksen laajuus ja tyyppi saataisiin selville tulisi alueella suorittaa lisää tutkimuksia.

Helsingissä 20.3. 1990

Juha Lauren

Vanumammantie 16:n löydöt:

ruutu	keramiikka	pal.savi	tiili	kiviesine
680/568			2/1g	
690/570				1/1368g
690/605	1/3g		2/1	
700/600	19/23g			
700/608			2/1g	
710/600	11/42g	15/11g		
710/610			2/1g	
713/590	2/3g			

yht.	33/71g	15/11g	8/4g	1/1368g

Luettelo kaivaukseen liittyvistä kartoista:

Peruskarttaote 1:20 000	A4	s. 10
Tutkimusalueiden lähiympäristön muinaisjäännökset	A4	s. 11

Hämeenjojanpuisto

Yleiskartta 1:500	A3	s. 12
Vaaituskartta 1:200	A3	s. 13
Tasokartta, taso 2 1:50	A4	s. 14

Vanumammantie 16

Peruskarttaote 1:20 000	A4	s. 15
Yleiskartta 1:500	A3	s. 16
Tasokartta koekuoppa 680/570, taso 1	A4	s. 17

Luettelo kaivaukseen liittyvistä negatiiveista ja diapositiiveista.

Hämeenjojanpuisto nega nro

Koeojaa avataan kaivurilla, kaakosta.	83631
Työkuva, kaivausalue lounaasta	83632
Tyytyväinen kaivausväki työmaakopin seinustalla aherruksen päätyttyä.	83633

Vanumammantie 16

Panoraama, Vanumammantie 16:n tutkimusalue lounaasta.	83634-35
Koekuoppa 680/570, taso 2, lounaasta.	83636
Koekuoppa 700/600, taso 2, idästä.	83637

SALO ISOKYLÄ Hämeenojanpuisto (1) ja Vanumammantie 16 (2)

J. Laurén 1990

Ote peruskartasta 1:20000 n:o 2021 11 Salo
Tutkimuskohteet merkitty punaisella.

SALO ISOKYLÄ

Tutkimusalueen muinaisjäännökset

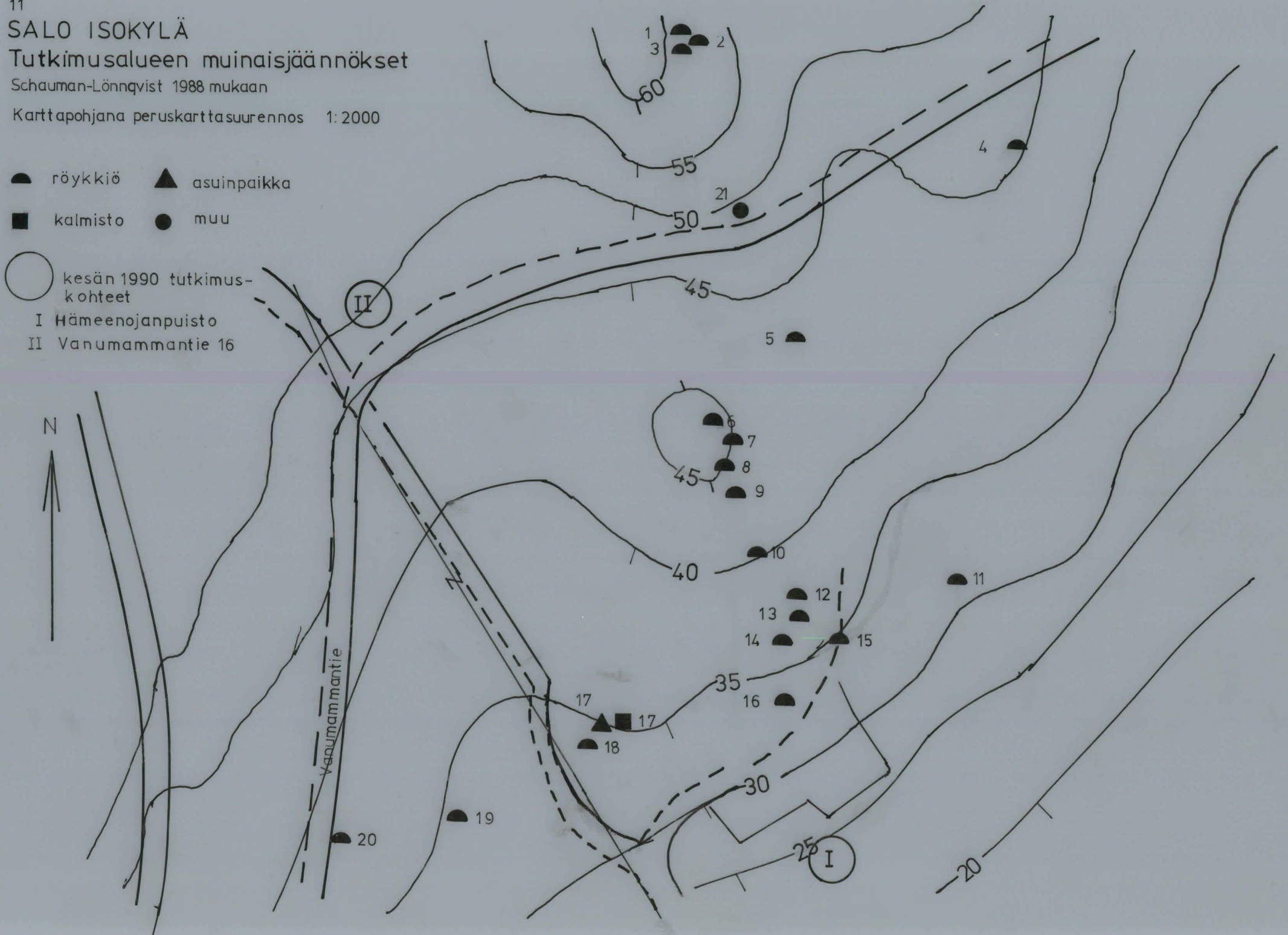
Schauman-Lönnqvist 1988 mukaan

Karttapohjana peruskarttasuurennos 1:2000

- ◐ röykkiö ▲ asuinpaikka
 ■ kalmisto ● muu

- kesän 1990 tutkimuskohteet
 I Hämeenojanpuisto
 II Vanumammantie 16

N

SALO ISOKYLÄ
Hämeenjojanpuisto
 J. Laurén 1990

Yleiskartta
 piirt. T. Salminen

~~Mk 1:500~~ 20m

Karttopohja
 Salon kaupungin pohjakartta 1:500 245 Bc
 Tasokoordinaatit:
 Salon sv-järjestelmä
 Korkeudet: n.n.-järjestelmä

⊙ M1 = Salon kaupungin mittauspiste
 kp = kiintopiste 26,55 m mpy
 kone = vaatuskojeenpaikka (1990)

 vuoden 1989 kalvausalue
 1990

x Irtoläytö 1990

12

N

+ 99350
 52850

SALO ISOKYLÄ
Hämeenojanpuisto

J. Laurén 1990

Vaaituskartta: pinta ja taso 1
piirt. T. Salminen

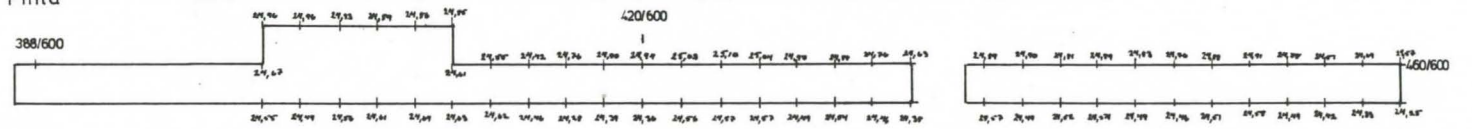
Mk 1:200 10m

Korkeudet m mpy

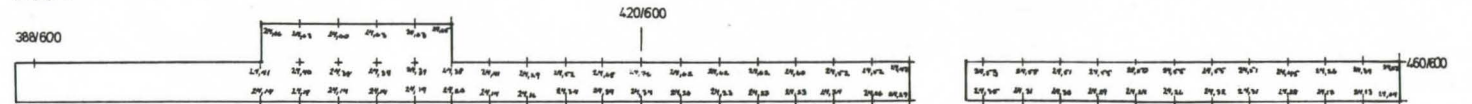
Koordinaatisto kaivauksen sisäinen

Pinta

Taso 1

SALO ISOKYLÄ

Hämeenojanpuisto

J. Laurén 1990

Tasokartta / Taso 2

piirt. T. Salminen

Mk 1:50

Korkeudet m mpy

Koordinaatisto kaivauksen sisäinen

tumma, ositt. nokinen maa

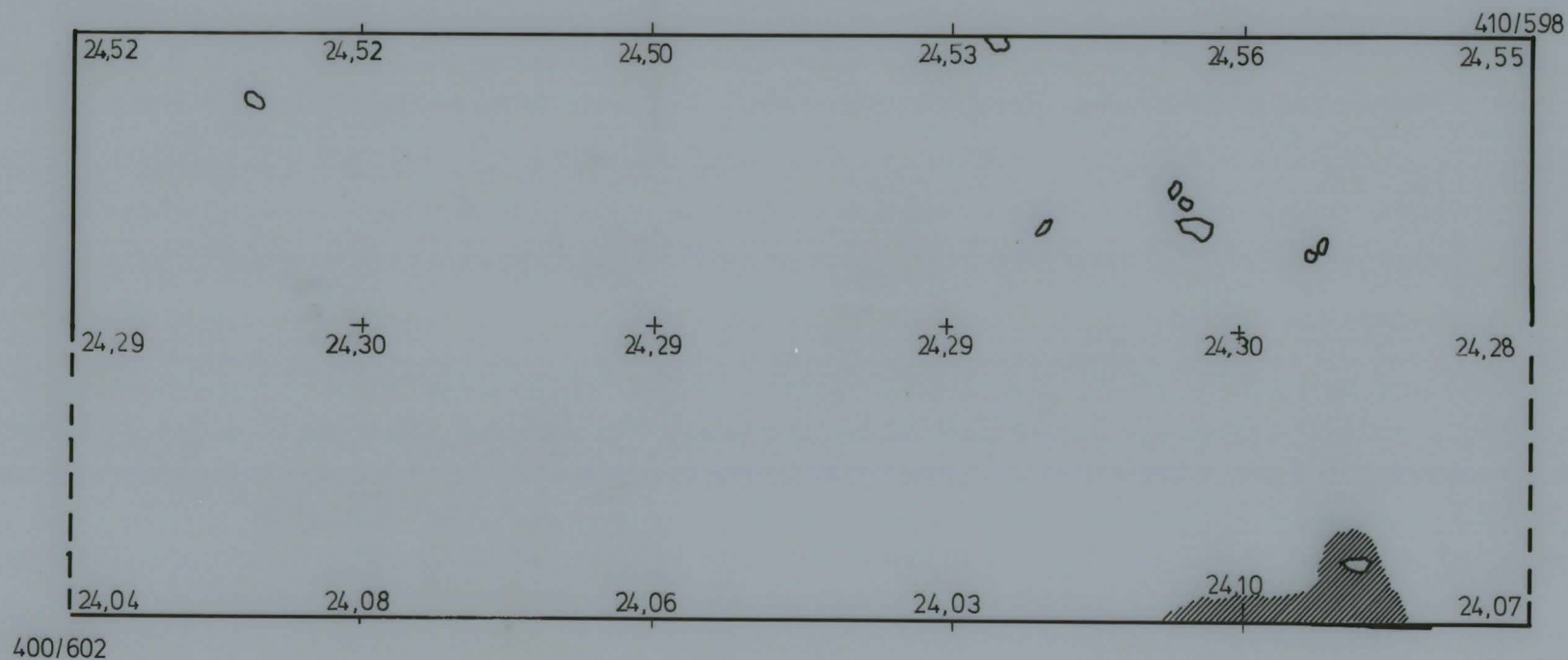

kivi

savi

N

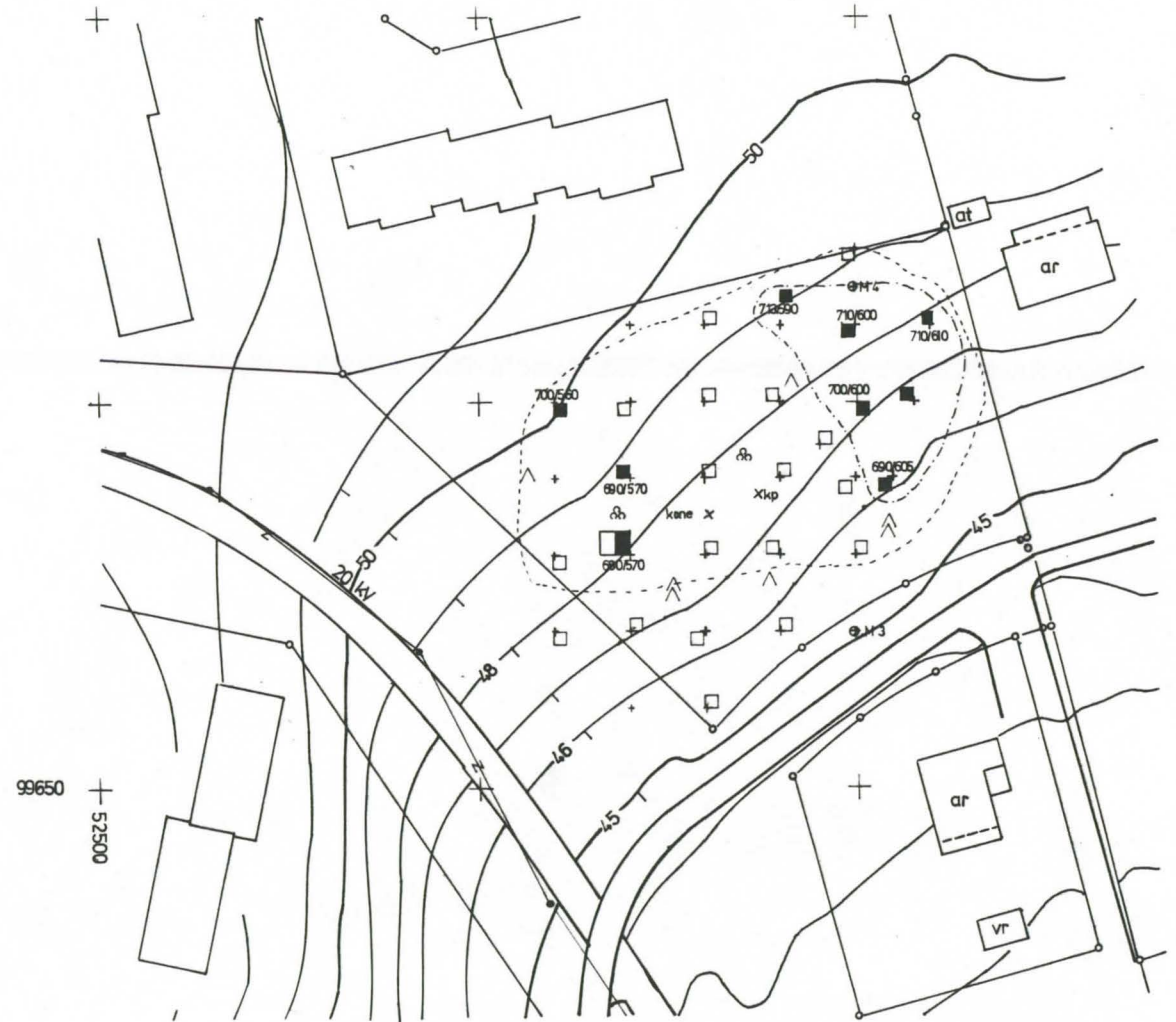

SALO ISOKYLÄ
Vanumammantie 16
J. Laurén 1990

Yleiskartta
piirt. T. Salminen
Mk 1:500 20m

Karttopohja:
Salon kaupungin pohjakartta 1:500
Tasokoordinaatt:
Salon sv-järjestelmä
Korkeudet: n.n.-järjestelmä

kp = kiintopiste 47,64 m mpy
kone = vaatuskojeenpaikka
□ = koekuoppa
■ = koekuoppa, josta löytöjä
- - - - = löytöalueen raja
- - - - = hakimaa-alueen raja
⊙ M3 = Salon kaupungin mittauspiste

SALO ISOKYLÄ

Vanumammantie 16

J.Laurén 1990

Tasokartta: koekuoppa 680/570, taso 1
piirt. T.Salminen

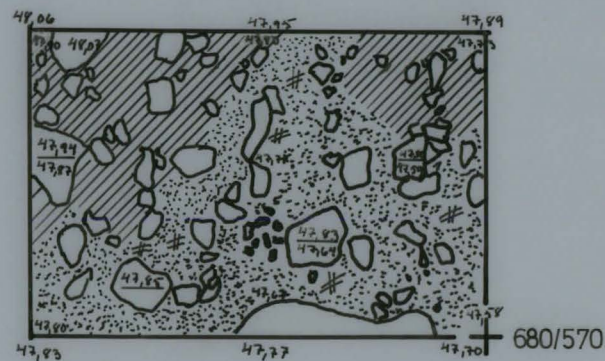
Mk 1:50 2m

Korkeudet m mpy - alueen ulkop. merk. pintaluvut profiilin reunalta
- " - sisäp. " taso 1
- kiviin " pinnan/pohjan korkeus

 hiikkamainen kellanruskea, rautapitoinen maa

 nokimaa, hiilikeskittymä

 kivi

N

SALO ISOKYLÄ HÄMEENOJANPUISTO
J. Laurén 1990

83631

Koeojaa avataan kaivurilla,
kaakosta. Valok. JL.

83632

Työkuva, kaivausalue
lounaasta. Valok. TS.

83633

Kaivausväki kopin edustalla
tutkimusten jälkeen. Valok. JL.

SALO ISOKYLÄ VANUMAMMANTIE 16

83634-83635

Tutkimusalue, yleiskuva lounaasta.
Valok. JL.

83636

Koekuoppa 680/570,
taso 2 lounaasta. Valok. JL.

83637

Koekuoppa 700/600,
taso 2 idästä. Valok. JL.